

6. Polska w konspiracji. Polskie państwo Podziemne – notatka

1. Cele powstania Polskiego Państwa Podziemnego (PPP):

- koordynacja działań i współpraca organizacji konspiracyjnych w kraju z rządem na emigracji,
- objęcie ziem polskich działalnością administracyjną rządu emigracyjnego,
- scalenie organizacji zbrojnych w jedną armię podziemną, która podlegałaby Naczelnemu Wodzowi
- przygotowanie się do przejęcia władzy w chwili wyzwolenia kraju.

2. Trzy piony PPP

a) **Pion wojskowy** tworzyły organizacje uznające zwierzchność Naczelnego Wodza i rządu emigracyjnego.

- **Służba Zwycięstwu Polski (SZP)** – powstała **27.09.1939** r. Na jej czele stał **gen. Michał Karaszewicz – Tokarzewski**. Została ona rozwiązana rozkazem Naczelnego Wodza w listopadzie 1939 r.
- **Związek Walki Zbrojnej (ZWZ)** powstał **13.11.1939** r. Dowódcą ZWZ został **gen. Kazimierz Sosnkowski**, który był członkiem rządu emigracyjnego. Jego zastępcą w kraju został **płk. Stefan Rowecki „Grot”**.
 - Od początku ZWZ przyjmowała koncepcję powstania zbrojnego, za główny cel działalności przyjmując przygotowanie powstania, które miało objąć swym zasięgiem cały obszar okupacji niemieckiej.
 - ZWZ zajmowała się gromadzeniem broni, szkoleniem żołnierzy, wywiadem, przygotowaniem planów konkretnych działań bojowych. Tylko część sił ZWZ prowadziła bieżącą walkę zbrojną z okupantem: **Związek Odwetu, „Wachlarz”** – około 10 – 15% stanu.
- **14.02.1942** r. **ZWZ przekształcono w Armię Krajową (AK)**.
 - Dowódcy AK:
 - (1) **gen. Stefan Rowecki „Grot”**, do aresztowania w 1943 r.
 - (2) **gen. Tadeusz „Bór” Komorowski** do upadku Powstania Warszawskiego 2.10.1944 r.
 - (3) **gen. Leopold Okulicki „Niedźwiadek”** do 19.01.1945 r. gdy rozwiązano AK.
 - AK prowadziła akcje scaleniową gdyż z założenia miała być armią podziemną skupiającą wszystkie wojskowe organizacje konspiracyjne uznające zwierzchność rządu emigracyjnego.

b) **Pion administracyjny – Delegatura Rządu Na Kraj, na czele której Stał Delegat Rządu na Kraj.**

- Delegat był łącznikiem między krajem a rządem emigracyjnym. W 1944 r. Delegat uzyskał funkcję wicepremiera rządu emigracyjnego, a jego zastępcy zostali ministrami. Delegaci Rządu na Kraj:
 - Cyryl Ratajski 1940 – 1942 r.,
 - Jan Piekałkiewicz 1942 – 1943,
 - Jan Stanisław Jankowski 1943 – 1945 gdy został aresztowany przez NKWD
- Delegatura została utworzona w 1940 r. Składała się z departamentów, które odpowiadały ministerstwom (departament oświaty, kultury, spraw wewnętrznych, sprawiedliwości itd.). Był to najważniejszy pion PPP gdyż koordynował działania wszystkich pozostałych. Po wyzwoleniu Delegatura miała być zalążkiem przyszłej władzy.

c) **Pion polityczny** – była to reprezentacja partii politycznych, które działały na ziemiach polskich pod okupacją. Spełniał rolę parlamentu – miał charakter opiniodawczy w stosunku do administracji.

- Funkcjonowały 4 **partie: Polska Partia Socjalistyczna – Wolność, Równość, Niepodległość** (PPS – WRN), **Stronnictwo Ludowe (SL)**, **Stronnictwo Narodowe (SN)** i **Stronnictwo Pracy (SP)**.

- Członkowie tych organizacji tworzyli organy je reprezentujące:
 - w 1940 r. utworzono **Polityczny Komitet Porozumiewawczy (PKP)** przy ZWZ,
 - w 1943 r. **Krajową Reprezentację Polityczną (KRP)**
 - w styczniu 1944 r. utworzono **Radę Jedności Narodowej (RJN)**, która miała być załącznikiem powojennego sejmiku. Na jej czele stał Kazimierz Pużak.